

# RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1942.

Första kammaren.

Nr 5.

## Onsdagen den 28 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollen för den 20, 21 och 22 innevarande månad.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Härmed får jag vördsamt anhålla om ledighet fr. o. m. den 28 januari t. o. m. den 10 februari i och för hälsans vårdande.

Läkarbetyg bifogas.

Stockholm den 27 januari 1942.

*Robert von Horn.*

Att kabinettsskamarherre *Robert von Horn*, som lider av ryggmuskelinflammation, under två veckor är oförmögen till tjänstgöring, intygas.

Stockholm den 27 januari 1942.

*Harald Werneman.*

Den begärda ledigheten beviljades.

Företogs val av åtta ledamöter i kammarens första tillfälliga utskott, till vars behandling hänvisats de inom kammaren väckta motionerna nr 3, 11, 13, 19, 20 och 60. Därvid avlämnades 70 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

- herr Härdin,
- » Ericsson, Herman,
- » Carlström,
- » Leander,
- » Persson,
- » Söderkvist,
- » Wennqvist,
- » Näslund.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i kammarens andra tillfälliga utskott, till vars behandling hänvisats de inom kammaren väckta motionerna nr 15, 59, 68, 107 och 108. Därvid avlämnades 58 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Heüman,  
 » Andersson, Anders,  
 » Ekströmer,  
 » Magnusson, Theodor,  
 » Andersson, Albert,  
 » Franzon,  
 » Nisser,  
 » Karlsson, Gottfrid.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

---

Företogs val av sex suppleanter i kammarens första tillfälliga utskott. Därvid avlämnades 51 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Thörnberg,  
 » Elmgren,  
 » Sundberg,  
 » Caap,  
 » Aronsson,  
 » Lindblom.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

---

Anställdes val av sex suppleanter i kammarens andra tillfälliga utskott. Därvid avlämnades 43 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och alla utom två upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Elowsson, Nils,  
 » Näsström,  
 » von Horn,  
 » Hansson, Frans,  
 » Holstenson,  
 » Petersson, Emil.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

---

Herr statsrådet *Andersson* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 16, angående anslag till fortsatt utbyggnad av fjärralarmeringsnätet m. m.;

nr 17, angående återbetalande till postbiträdet Laila Aurora Gustafsson, född Andreasson, av viss del av till postverket inlevererat penningbelopp;

nr 18, angående periodisk efterbesiktning av gengasdrivna motorfordon m. m.; samt

nr 19, angående förvärv för statens järnvägars räkning av aktier i aktiebolag till svenska godsbilcentraler m. fl. bolag.

---

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 15, med förslag till förordning angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift.

---

Föredrogos och hänvisades till konstitutionsutskottet nedannämnda motioner:  
nr 110, av herr *Johansson, Johan Bernhard*, m. fl., angående lagstiftning om förverkande av vissa allmänna uppdrag m. m.; samt  
nr 111, av herrar *Akerberg* och *von Horn*, om ändrad ordning för utseende av suppleant för landstingsman.

Föredrogs herr *Ekman*s motion, nr 112, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition om inrättande av ett särskilt stift för Stockholm jämte vissa kringliggande områden.

Motionen hänvisades, såvitt angick förslaget till lag om ändrad lydelse av §§ 2, 4 och 5 förordningen den 16 november 1863 (nr 61, s. 3) angående allmänt kyrkomöte, till konstitutionsutskottet och i övrigt till behandling av lagutskott.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

nr 113, av herr *Näslund* m. fl., om ökat anslag till upplysningsarbetet för freden;

nr 114, av herr *Franzon*, om ökat anslag till bidrag till extra provinsialläkares avlöning m. m.;

nr 115, av herr *Egnell* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning rörande statsbidrag till vägunderhållet på landet;

nr 116, av herr *Wagnsson*, om viss ändring av bestämmelserna rörande ersättning åt besiktningsmän för motorfordon;

nr 117, av herr *Larsson, Sam*, om återbetalning av stämpelavgift till änkefru Hilda Söderströms dödsbo;

nr 118, av herr *Wagnsson*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning rörande revision av den vid civila avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen;

nr 119, av herrar *Wagnsson* och *Sylwan*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning rörande revision av den vid civila avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen;

nr 120, av herr *Wagnsson*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning rörande lönegradsplacering för förste bibliotekskonsulenten hos skolöverstyrelsen;

nr 121, av herr *Wagnsson*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om uppförande på ordinarie stat hos skolöverstyrelsen av en tjänst såsom konsulent för husligt arbete;

nr 122, av herr *Wagnsson* m. fl., angående kristillägg åt amanuenserna och assistenterna vid universitetsinstitutionerna och karolinska institutet;

nr 123, av herr *Löfvander* m. fl., om införande av fri undervisningsmateriel i folk- och fortsättningsskolan;

nr 124, av herr *Brandt* m. fl., om viss ändring av bestämmelserna rörande statsbidrag till skolskjutsar m. m.;

nr 125, av herr *Brandt* m. fl., om anslag till stipendier för främjande av högre tekniska studier;

nr 126, av herr *Ohlin*, om utredning angående utbildningslån till medellös ungdom för genomgående av kommunal eller enskild anstalt för yrkesundervisning eller folkhögskola;

nr 127, av herr *Nordenson*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till understöd åt handelsgymnasier;

nr 128, av herr *Ström, Fredrik*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ortnamnskommissionen;

- nr 129, av herr *Ström, Fredrik*, m. fl., om anslag till rådet för bygdekultur;  
nr 130, av herr *Ström, Fredrik*, om upprättande av en klinik för allergiska sjukdomar m. m.; samt  
nr 131, av herr *Franzon*, om anslag till övervakande m. m. av utbildningen av elektriska installatörer.
- 

- Föredrogos och hänvisades till bevillningsutskottet nedannämnda motioner:  
nr 132, av herr *Franzon* m. fl., angående viss ändring i förordningen om nöjesskatt;  
nr 133, av herr *Andersson, Alfred*, m. fl., om vissa ändringar i taxeringsförordningen;  
nr 134, av herr *Ohlin*, angående ändrade bestämmelser i visst fall om vad som är skattepliktiga intäkter;  
nr 135, av herr *Velander* m. fl., om höjning av avgifterna i postgirorörelsen samt införande av avgift för girering; samt  
nr 136, av herr *Engberg*, om befrielse för stiftelsen Seth M. Kempes minne från arvsskatt.
- 

- Föredrogos och hänvisades till bankoutskottet nedannämnda motioner:  
nr 137, av herr *Bäcklund*, om förhöjt dyrtidstillägg åt pensionerade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare;  
nr 138, av herr *Bäcklund*, om pensionsrätt för viss i statens järnvägars tjänst övertagen personal från Sala—Gysinge—Gävle järnväg;  
nr 139, av herr *Björck* m. fl., om tilläggspension åt materialförvaltaren J. L. Mårtensson; samt  
nr 140, av herr *Leander*, om årligt understöd åt kabelarbetaren O. E. Wal-lins änka.
- 

- Föredrogos och hänvisades till behandling av lagutskott nedannämnda motioner:  
nr 141, av herr *Herlitz* m. fl., om revision av lagstiftningen angående förfarandet hos förvaltningsdomstolar och hos övriga förvaltningsmyndigheter vid behandlingen av frågor, som angå enskild rätt, m. m.;  
nr 142, av herr *Ohlin* m. fl., om rätt för hustru att bära sitt eget eller mannens släktnamn eller båda i förening;  
nr 143, av herr *Johanson, Karl August*, om utredning i syfte att bättre trygga utomäktenskapliga barns rätt till underhållsbidrag;  
nr 144, av herr *Berg, Robert*, och herr *Gillström*, om viss ändring i sjöarbetstidslagen;  
nr 145, av herr *Berg, Robert*, och herr *Gillström*, om revision i vissa hänseenden av lagen om semester;  
nr 146, av herr *Andersson, Alfred*, och herr *Hansson, Sven*, angående expropriation och förköpsrätt av jord för komplettering av ofullständiga jordbruk; samt  
nr 147, av herr *Velander* m. fl., om inrättande i Sundsvall av en hovrätt för nedre Norrland.
- 

- Föredrogos och hänvisades till jordbruksutskottet nedannämnda motioner:  
nr 148, av herr *Gabrielsson*, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till avlöningsstat för egnehemsstyrelsen;

nr 149, av herr *Nisser*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan i Ultuna;

nr 150, av herr *Andersson, Alfred*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till förstärkning av ofullständiga jordbruk;

nr 151, av herr *Gustavson, John*, och herr *Andersson, Alfred*, om vidgad uppgift för jordbrukets maskinlänefond och nytt kapitaltillskott till fonden; samt

nr 152, av herr *Ohlin*, om utredning angående minskning av sådana statssubventioner, som åsyfta en generell sänkning av livsmedelspriserna, m. m.

---

Föredrogs och hänvisades till särskilda utskottet herr *Sandéns* motion, nr 153, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till rättegångsbalk.

---

Föredrogs och hänvisades till kammarens första tillfälliga utskott nedannämnda motioner:

nr 154, av herr *Ström, Fredrik*, om utredning rörande ekonomiskt säkerställande av svensk odling och forskning;

nr 155, av herr *Wagnsson*, om utredning angående det s. k. ungdomsproblemet; samt

nr 156, av herr *Karlsson, Gottfrid*, m. fl., om åtgärder för att underlätta och förbilliga användandet av radioapparater i ej elektrifierade bygder.

---

Föredrogs och hänvisades till kammarens andra tillfälliga utskott herr *Linderots* motion, nr 157, om upphävande av gällande transportförbud beträffande vissa tidningar.

---

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet den av herr *Ström, Fredrik*, och herr *Brandt* väckta motionen, nr 158, om ändring i § 3 9:o tryckfrihetsförordningen.

---

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

nr 159, av herr *Ström, Fredrik*, om anslag till en hjälp- och lånekassa för svensk-amerikanare, som återvänt till Sverige;

nr 160, av herr *Larsson, Sven*, m. fl., om utredning angående sociala hjälpåtgärder för de säsongarbetslösa m. fl.;

nr 161, av herr *Sten* m. fl., angående skogs- och flottledsinspektörens och dennes assistents lönegradsplacering;

nr 162, av herr *Magnusson, Theodor*, angående omorganisation av direktörsbefattningen vid statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö m. m.;

nr 163, av herr *Heüman*, om ökade anslag till statens anstalt för fallande-sjuka;

nr 164, av herr *Ström, Fredrik*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag till riksarkivet;

nr 165, av herrarna *Norman* och *Tamm*, om inrättande av landsbibliotek i Västerås;

nr 166, av herr *Holmbäck* m. fl., om förnyad utredning rörande löneplaceringen för de vetenskapligt utbildade tjänstemännen vid statens arkiv, bibliotek och museer;

nr 167, av herr *Holmbäck* m. fl., om höjd lönefyllnad åt professorn vid universitetet i Uppsala J. Nordström;

nr 168, av herr *Ström, Fredrik*, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till studiestipendier vid de tekniska högskolorna;

nr 169, av herr *Ström, Fredrik*, om anslag till undervisning i svenska läroanstalter om nordisk samhörighet m. m.; samt

nr 170, av herr *Norman*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Ericastiftelsen.

---

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet den av herr *Löfvander* och herr *Gustavson, John*, väckta motionen, nr 171, om avveckling av omsättningskatten m. m.

---

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott nedannämnda motioner:

nr 172, av herr *Engberg*, om inrättande av en hovrätt för nedre Norrland;

nr 173, av herr *Holmbäck*, om förlängning av skyddstiden beträffande författarrätten till sådana litterära verk, som tillkommit före den 1 januari 1920;

nr 174, av herr *Holmbäck*, angående vissa ändringar i lagen om fastighetsbildning i stad och förordningen med närmare föreskrifter om fastighetsregister för stad;

nr 175, av herr *Holmbäck*, om utredning angående bildande av intressent-sammanslutningar inom byggnadsplanområden m. m.;

nr 176, av herr *Holmbäck*, angående vissa ändringar i lagen om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område;

nr 177, av herr *Löfvander*, om ändrad lydelse av §§ 25 och 30 ecklesiastik boställsordning;

nr 178, av herr *Bärg, Johan*, och herr *Löfgren*, angående revision av gällande bestämmelser rörande beivran av upprepade förseelser mot alkohollagstiftningen; samt

nr 179, av herr *Brandt* m. fl., om lagstiftning för bekämpande av sådan propaganda mot medborgargrupper, som utgår från deras trosbekännelse eller ras.

---

Föredrogs och hänvisades till kammararens första tillfälliga utskott herr *Normans* motion, nr 180, om utredning rörande samhällets ungdomsvård.

---

Föredrogs och hänvisades till kammararens andra tillfälliga utskott herr *Nordensons* motion, nr 181, om utredning angående åtgärder för att bereda gifta kvinnor ökade tillfällen till deltidsarbete i allmän och enskild tjänst.

---

Föredrogs och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 16—19.

---

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammararens sammanträde avslutades kl. 11.45 f. m.

---

In fidem  
*G. H. Berggren.*

---

## Lördagen den 31 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 4. e. m.

Herr statsrådet *Domö* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 20, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag);

nr 22, angående förstärkning av åttonde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga; samt

nr 24, angående försäljning av ett till S:t Sigfrids sjukhus i Växjö upplåtet område.

Justerades protokollen för den 23 och 24 innevarande månad.

Upplästes och lades till handlingarna följande från justitiedepartementet ankomna

*Protokoll hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 28 januari 1942.*

Till justitiedepartementet hade den 28 januari 1942 från länsstyrelsen i Västernorrlands län inkommit fullmakt för fjärdingsmannen Per Olofsson i Sundsätt, vilken vid ny röstsammanräkning blivit utsedd såsom ledamot av riksdagens första kammare i stället för avgången ledamot av samma kammare.

Vid granskning av fullmakten, som företogs inför chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakten icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till första kammaren.

I ämbetet:

*Hjalmar Nyman.*

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Under hänvisning till bilagda läkarintyg får jag härmed vördsamt hemställa om förlängd ledighet från riksdagsarbetet under februari och mars månader 1942.

Stockholm den 28 januari 1942.

*Oskar Hagman*  
genom  
*Elsa Hagman.*

Byråchef *Emil Oskar Hagman* är på grund av thrombosis cerebri oförmögen att delta i riksdagsarbetet under februari och mars 1942, varder härmed intygat.

Stockholm den 27 januari 1942.

*J. Tillgren,*  
leg. läk.

Den begärda ledigheten beviljades.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:  
nr 16, angående anslag till fortsatt utbyggnad av fjärralarmeringsnätet m. m.; och  
nr 17, angående återbetalande till postbiträdet Laila Aurora Gustafsson, född Andreasson, av viss del av till postverket inlevererat penningbelopp.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 18, angående periodisk efterbesiktning av gengasdrivna motorfordon m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 19, angående förvärv för statens järnvägars räkning av aktier i aktiebolaget svenska godsbilcentraler m. fl. bolag.

Föredrogs och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 20, 22 och 24.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 182, av herr *Linder*,

nr 183, av herr *Siljeström* m. fl.,

nr 184, av herrar *Roos* och *Wistrand*,

alla i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till rättegångsbalk.

Anmälades och bordlades

statsutskottets utlåtande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1942/43 under riksstatens första huvudtitel, avseende anslagen till hov- och slottsstaterna;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning; och

nr 2, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning; samt

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 12 juni 1925 (nr 338) om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring; och

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 13 juni 1921 (nr 299) om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfälliga ägor och rättigheter.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.07 e. m.

In fidem  
*G. H. Berggren.*